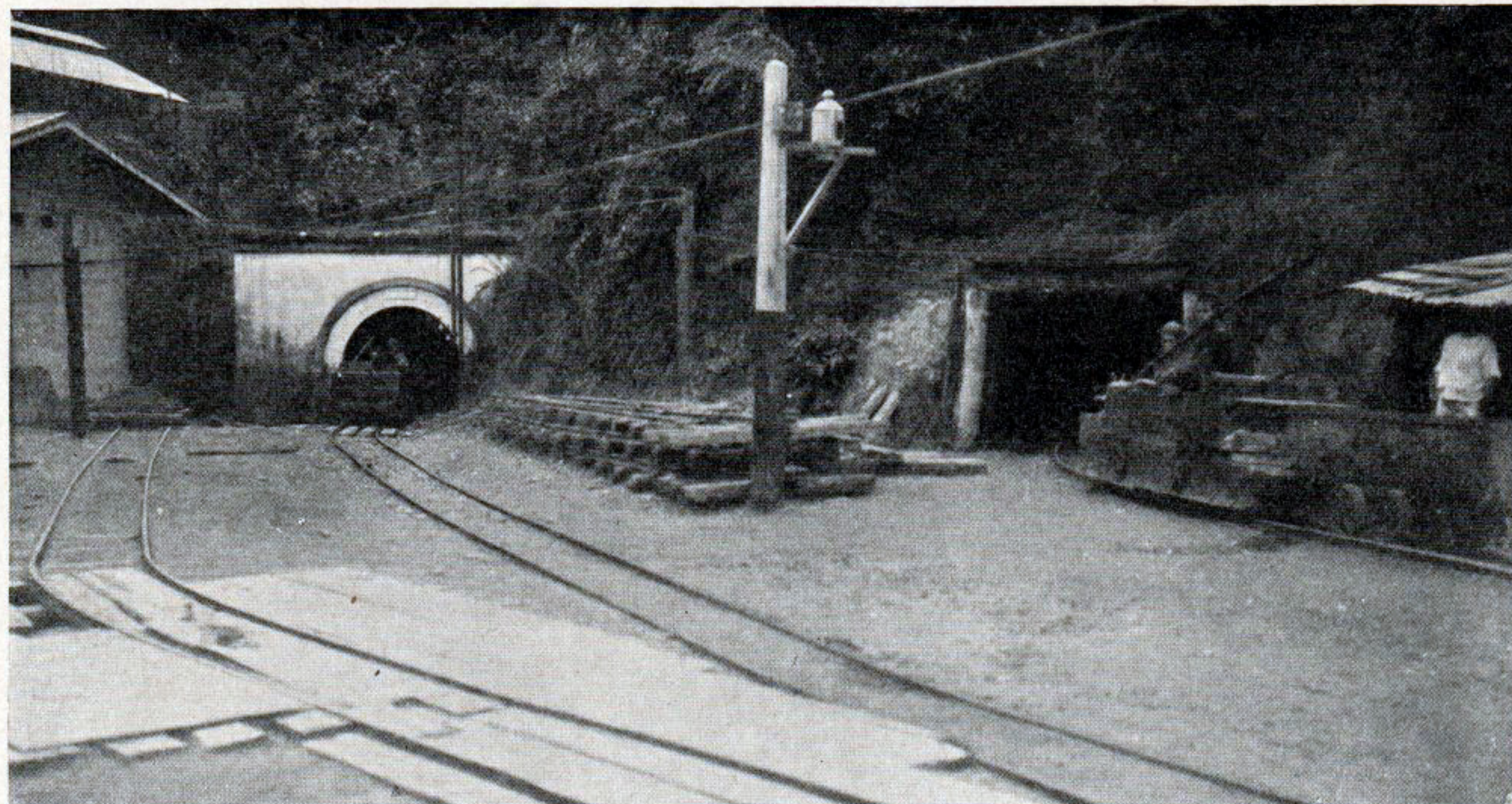

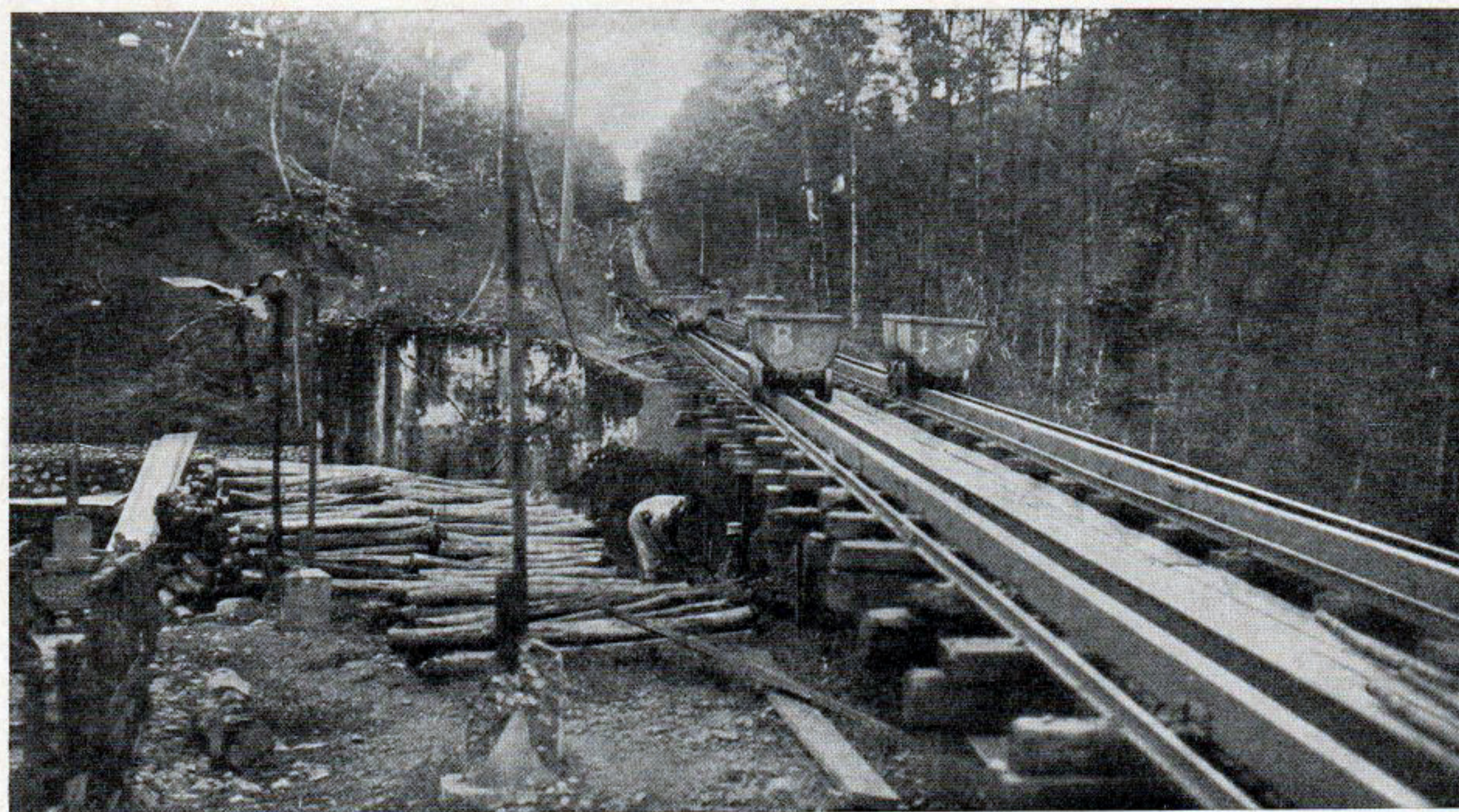
465. BOVENGRONDS MIJNWERK VOOR STEENKOLENWINNING. Ned. Indië heeft drie Gouvts-steenkolenwinningen, n.l. 1°. Sawahloento (Sumatra's Westkust); 2°. Poelau Laoet (eiland ten Z.O. van Borneo; afvoer te Stagèn) en 3°. Boekitasem (te Tandjoeng aan de Enim, zijrivier van de Lematang, afvoer per spoor naar Kertapati tegenover Palèmbang). Particuliere steenkolenontginning zijn die van de Oost-Borneo Maatschappij in de omstreken van Samarinda, die te Rantapandjang, nabij Teloekbajoer, aan de Beraoe-rivier gelegen, eveneens aan de Oostkust van Borneo, van de Kon. Paketvaart Maatschappij, en een aantal kleinere.

465. TAMBANG BATOE BARA. PEKERDJAAN DIATAS MOEKA TANAH. Tambang arang batoe milik Goebememèn ada di Sawahloento (Soematera Barat), di Poelau Laoet (seb. toenggara p. Borneo) dan Boekitasem (di Tandjoeng, ditepi S. Enim, Anak S. Lematang). Tambang arang batoe kepoe-njaan partikoelir ada dipesisir Timoer poelau Borneo (dekat Samarinda), Rantapandjang, dekat Teloekbajoer, di oeloe S. Berau, Bornéo Timoer (ini lah kepoenjaan Paketvaart) dan beberapa lagi, jang ketjil sehadja.

466. INGANG VAN EEN KOLENMIJN BIJ SAWAHLOENTO.

466. DJALAN MASOEK KEGOEHA TAMBANG ARANG BATOE DI SAWAHLOENTO.

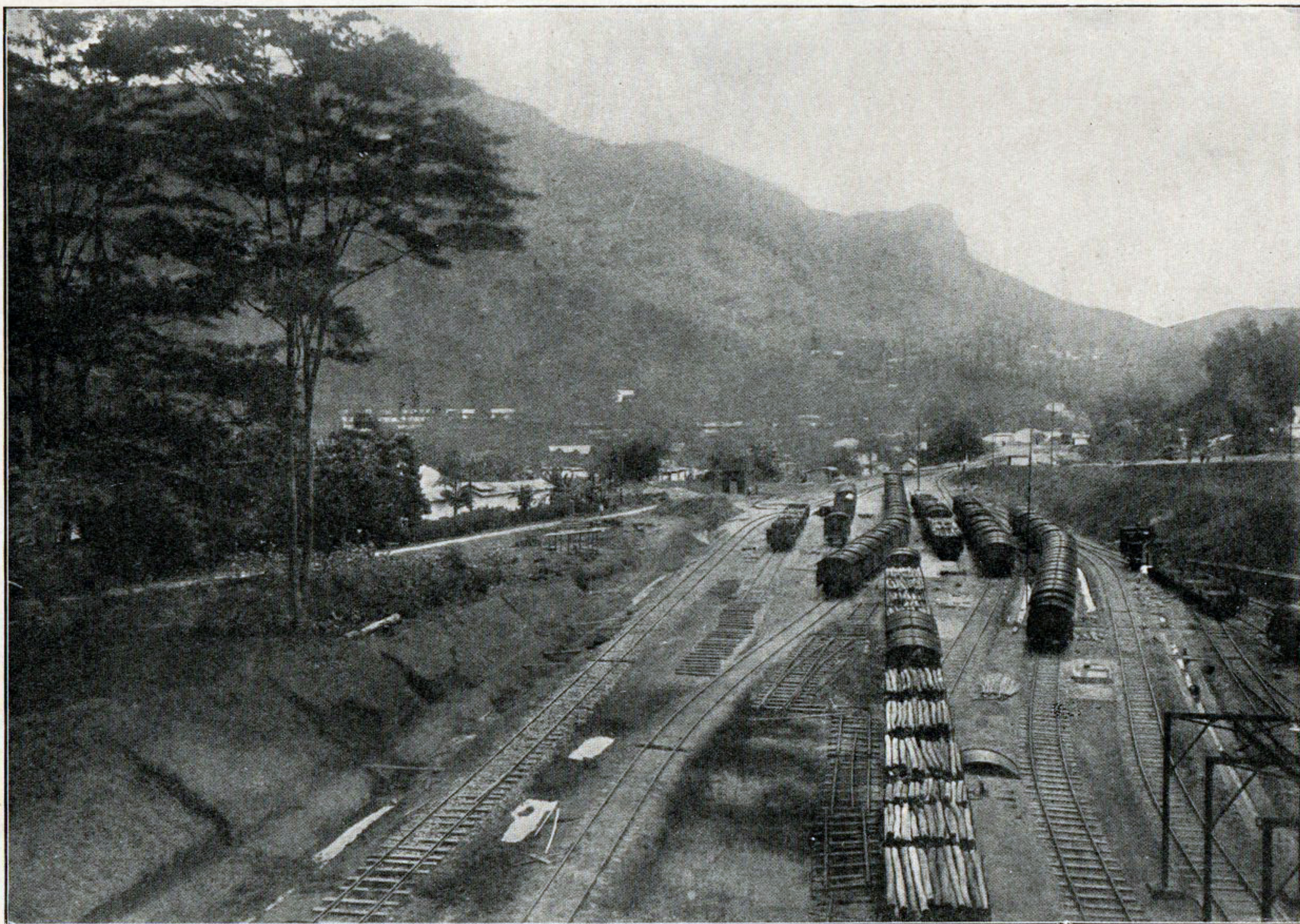

467. ELECTRISCH MIJNSPOOR BIJ SAWAHLOENTO.

467. KERÉTA API LESTRIK OENTOEK TAMBANG ARANG BATOE DI SAWAHLOENTO.

466/467. De kolenmijnen bij Sawahloento leveren bijna de helft van alle Indische kolen. Er werken 8000 à 9000 arbeiders, voor een deel nog gestraften, die hun straftijd buiten hun land moeten doorbrengen. De kolenmijnen liggen niet diep als in Nederland, doch in de berghellingen. Om de mijngangen te stutten is veel mijnhout uit den omtrek noodig.

466/467. Hasil arang batoe di Hindia ini jang seperdoea asal dari Sawahloento. Banjaknja orang jang bekerdja disitoe 8000 à 9000; diantara meréka itoe orang perantaian. Tambang di Sawahloento itoe tiada toeroen kedalam tanah, tetapi masoek kedalam peroet goenoeng. Akan menoendjang goeha itoe soepaja tiada roentoeh, dipergoenakan banjak kajoe.

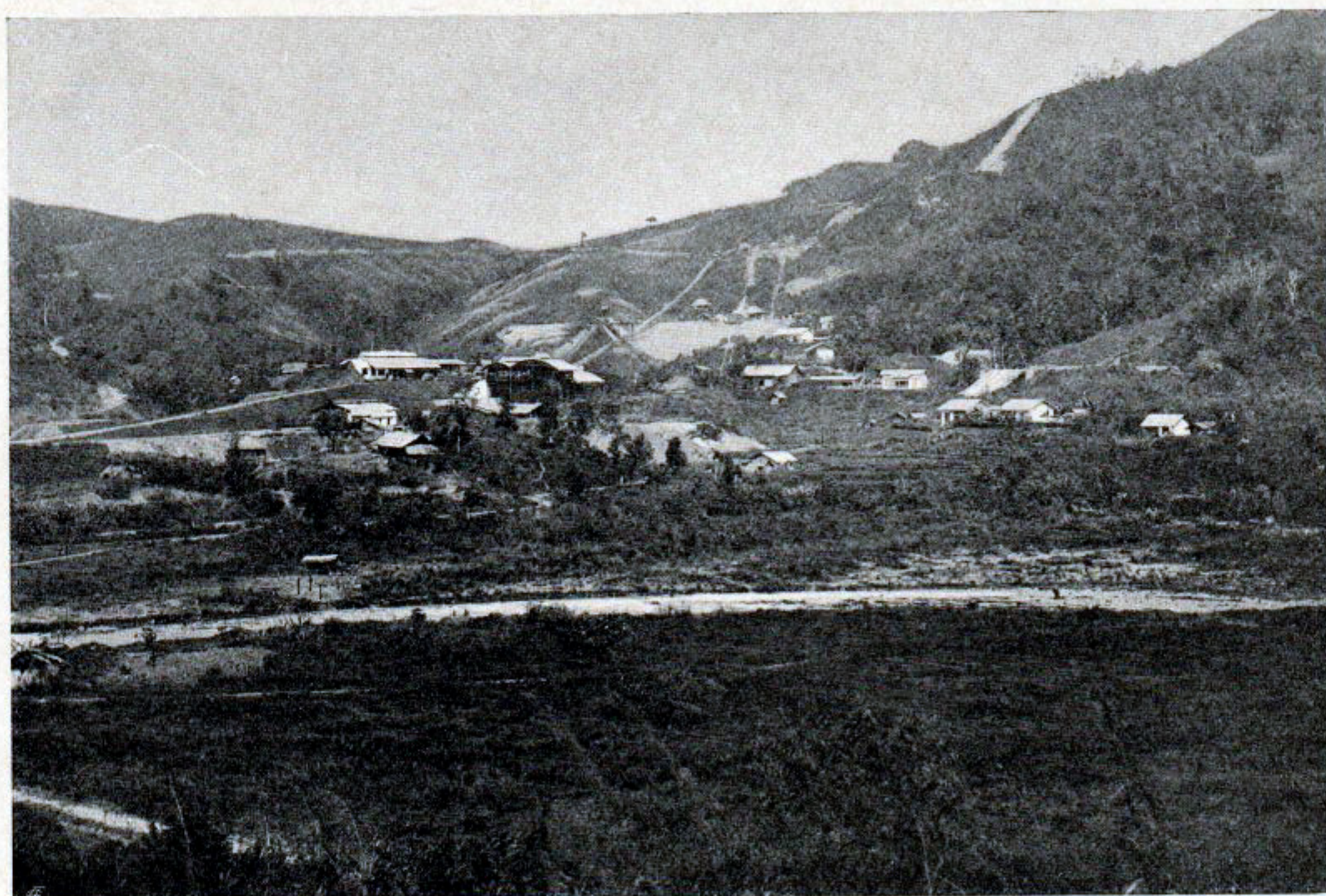

468. KOLENSPOOR TE SAWAHLOENTO.

Door de mijnen is in het vroeger zoo doodsche dal van Sawahloento een levendig mijnstadje ontstaan. Met de kolenontginning was verbonden de aanleg van den spoorweg door de Anai-kloof en de aanleg van de Emmahaven bij Padang. Op de lijn Sawahloento-Emmahaven is het kolenvervoer de hoofdzaak.

468. KERÉTA API PENGANGKOET ARANG BATOE DI SAWAHLOENTO.

Sawahloento dahoeleoe soeatoe lembah jang soenji; demi ada tambang arang batoe, maka mendjadi kota ramai. Berhoeboeng dengan tambang Sawahloento, maka diboeat orang pelaboehan Emma di Teloe-Bajoer dan djalan sepoer Emmahaven—Sawahloento melaloei ngarai Anai.

469. GEZICHT OP SAWAHLOENTO.
469. PEMANDANGAN DI SAWAHLOENTO.

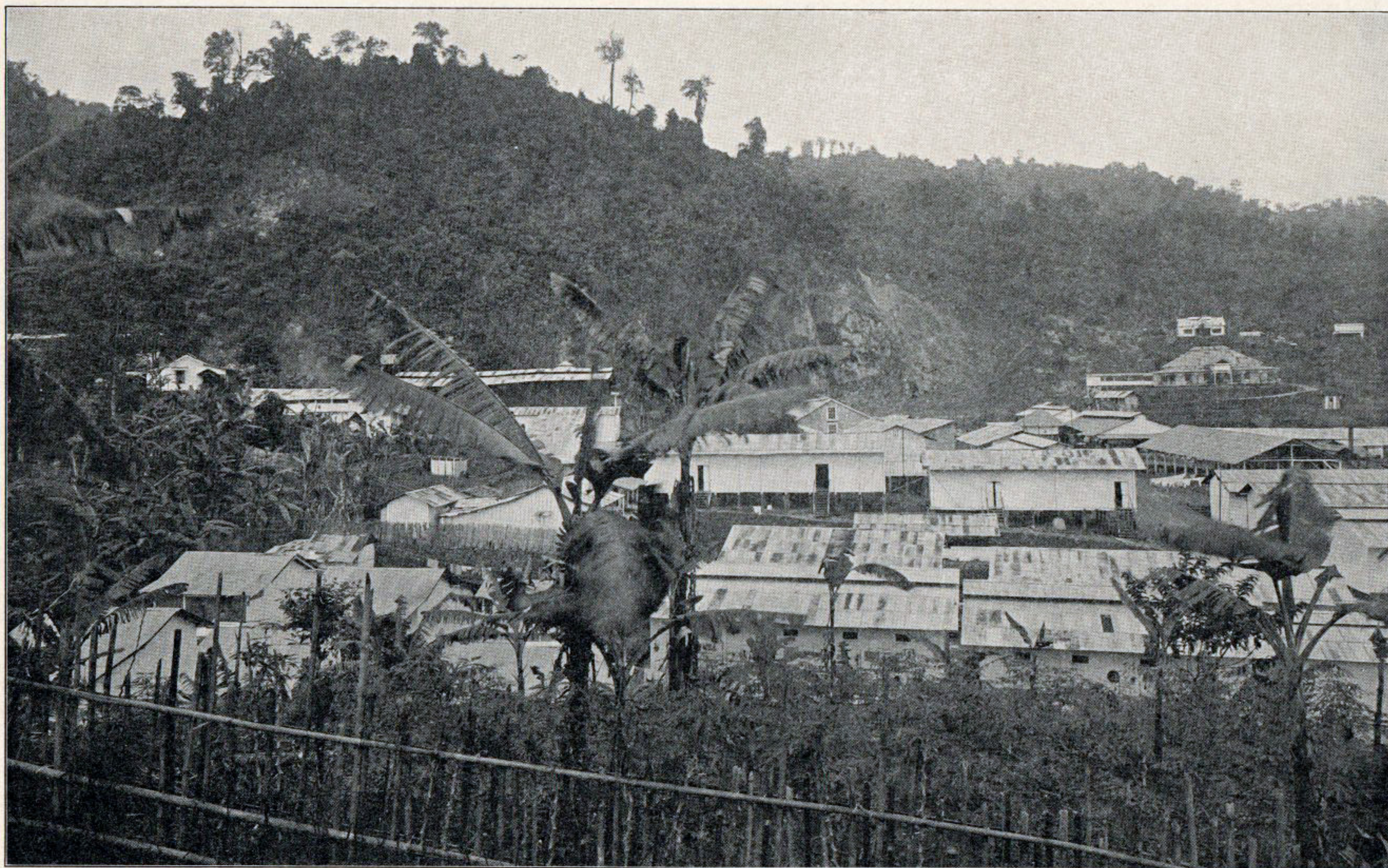

470. SAWAHLOENTO. REMHELLING VOOR TRANSPORT MET BAND ZONDER EINDE;
RECHTS DE OUDE, LINKS DE NIEUWE.

470. GEROBAK DIATAS RÉL, AKAN MENGANGKOET ARANG BATOE DI SAWAHLOENTO.
KANAN: JANG LAMA; KIRI: JANG BAROE.

469/470. De kipwagentjes worden leeg tegen de helling opgetrokken, in de mijn gevuld en gevuld langs de remhelling neergelaten naar het zeehuis. De kabel loopt steeds door; de beweegkracht is overal electrisch.

469/470. Gerobak jang kosong ditarik sepanjang léréng goenoeng ketempat tambang dengan kekoeatan lèstrik; setelah diisi arang batoe diloentjoerkan kembali kebangsal ajakan.

471. ETABLISSEMENT LEBONG DONOK VAN DE MIJNBOUW MIJ.
REDJANG LEBONG.

In N. I. wordt uit dezelfde mijnen goud en zilver gewonnen, per jaar voor ong. 7 miljoen Gld. aan goud en voor $3\frac{1}{2}$ mill. aan zilver. Het meeste goud komt uit Lebong (Benkoelen), n.l. uit de particuliere mijnen van de maatschappijen Simau en Redjang Lebong en uit de Gouvts. mijn Tambangsawah. Op Sumatra's Westkust zijn de mijnen van Aequator (tusschen Pajakoemboeh en Loeboeksikaping) en van Kinandam (te Salida bij Painan). Op Noord-Celebes werkt nu nog maar één kleine mijn, in Bolang Mongondou. Hier en daar wordt door Inlanders nog wat goud gewasschen.

471. LINGKOENGAN TAMBANG LEBONG DONOK DEKAT
MOEARAAMAN (BENGKOELOE).

Tambang emas di Hindia ini menghasilkan pérak djoega. Tiap² setahoen hasil emas di Hindia seharga 7 djoeta roepiah, pérak $3\frac{1}{2}$ djoeta roepiah. Kebanyakan mas itoe didapat di Lebong (Bengkoeloe), jaïtoe dari tambang partikoelir dan tambang Goebememèn (Tambang Sawah). Dekat Pajakoemboeh dan Painan ada djoega tambang mas dan pérak, apalagi seboeah di Bolang Mongondo (Selébes seb. Oetara).

Djaranglah sehadja orang priboemi membasoeh mas oerai sedikit.

472/473. HET WASSCHEN VAN DIAMANTEN TE TJEMPAKA, BIJ MARTAPOERA, AFD. BANDJERMASIN.

Alleen te Tjempaka worden tegenwoordig in N. I. nog diamanten gewonnen; vroeger ook in de buurt van Sambas in het Westen van Borneo. De wasschers scheppen hun „doelang” half vol met de uitgegraven aarde, waarin de diamanten kunnen zitten; dan vullen zij die aan met water en bewegen de doelang zóó, dat telkens een scheut modder over den rand schiet. Als er een diamant in die aarde zit vinden zij dien ten slotte onderin.

472/473. MEMBASOEH INTAN DI TJEMPAKA DEKAT MARTAPOERA (BANDJARMASIN). Tambang intan di Hindia hanja tinggal lagi di Tjempaka (Bornéo-selatan) sadja. Tanah jang tergali pada tempat jang dikira ada intannja, ditaroeh didalam doelang, ditoeang air dan diadoek dengan tangan, air loempoer itoe diboeang dari sedikit, lama² tinggal intannja didasar doelang itoe.

474. DIAMANTSLIJPERIJ TE MARTAPOERA.

De Inlanders, die eene licentie hebben voor het zoeken van diamanten, laten deze slijpen door de diamantslijpers van Martapoera, die daartoe een zitplaats en de beweegkracht van hun molen huren van den ondernemer der slijperij. De productie aan diamanten van Borneo is zoo gering, dat er ook ruwe diamanten worden ingevoerd om de slijpers voldoende van werk te voorzien.

474. PENGGOSONGAN INTAN DI MARTAPOERA.

Oléh orang² jang mendapat idin mentjahari intan, maka intan² itoe dibawa ke Martapoera disoeroehnja gosok kepada djauhari. Hasil intan di Bornéo tiada berapa banjakanja.

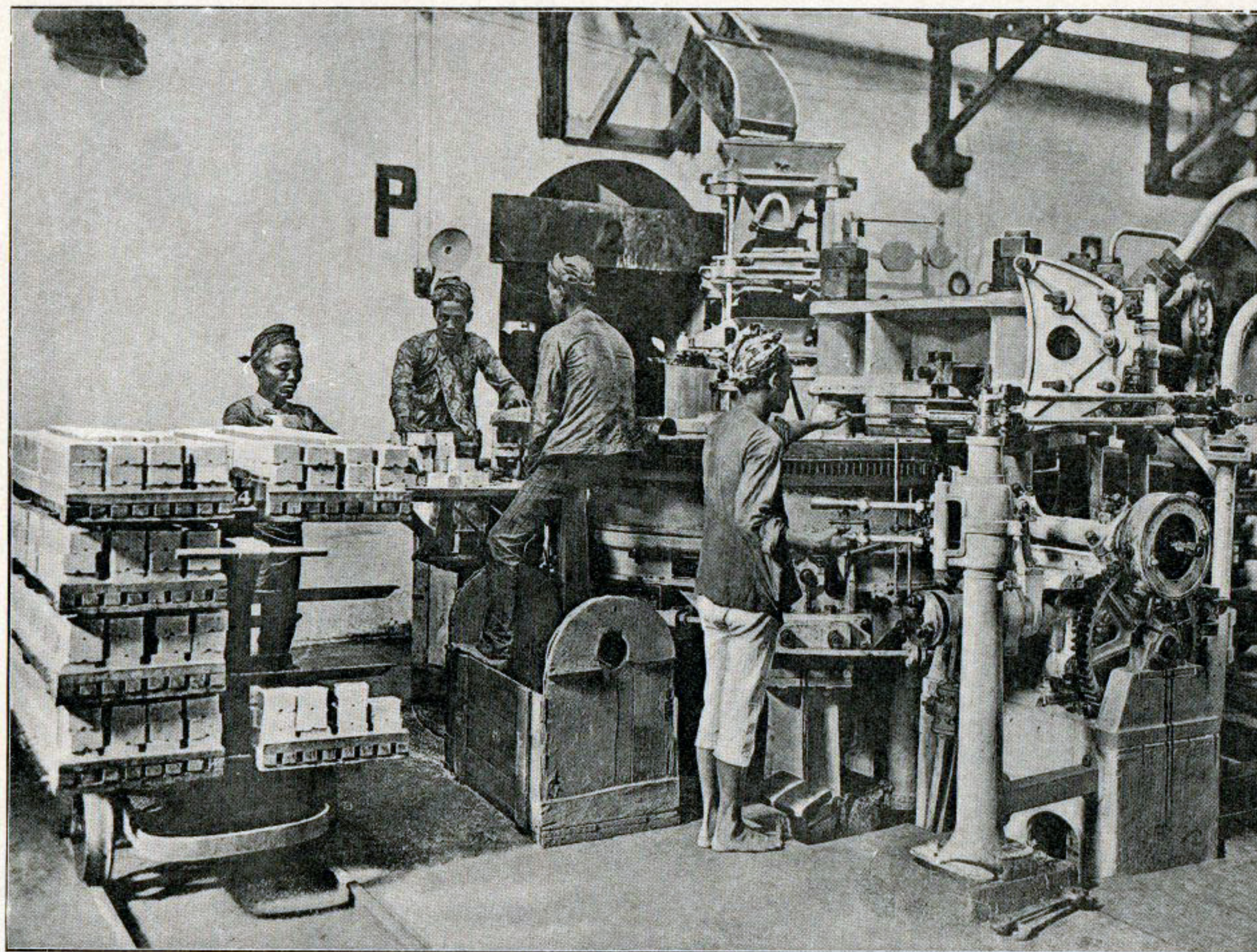

475. ZOUTPANNEN OP MADOERA. HET VERZAMELEN VAN HET GE-
WONNEN ZOUT.

Het Gouvernement heeft drie monopolies: het invoeren en verkoopen van opium, het houden van pandhuizen en den verkoop van zout, eene indirecte belastingheffing. Het Gouvts.-zoutmonopolie strekt zich uit over geheel Java en Madoera, Borneo en bijna geheel Sumatra. Binnen het monopoliegebied mag zout alleen worden aangemaakt in de daartoe geschikte kustgedeelten bij Soemenep, Pamekasan en Sampang op Madoera door de bevolking en op de Gouvernementszoutlanden bij Soemenep en Grisse. Ook mag de bevolking van Koewoe (res. Blora) zout bereiden uit de daar aanwezige zoutwater- en modderwellen.

475. TAMBAK GARAM DI MADOERA; GARAMNJA DITIMBOENKAN.

Hampir seloeroeh p. Djawa dan Madoera, Soematra dan Bornéo, hanjalah garam Goebnemén sahadjá jang boléh didjoeal, jaítoe garam jang diperoléh dalam tambak tempat air laeet beroeap dekat Soemenep, Pamekasan dan Sampang. Tambak itoe semoea milik orang Madoera disitoe. Ada poela tambak garam milik Goebnemén dekat Soemenep dan Gresik. Ketjoeali orang didistrik Koewoe (kares. Blora) diidinkan memboeat garam daripada air masin jang timboel disitoe.

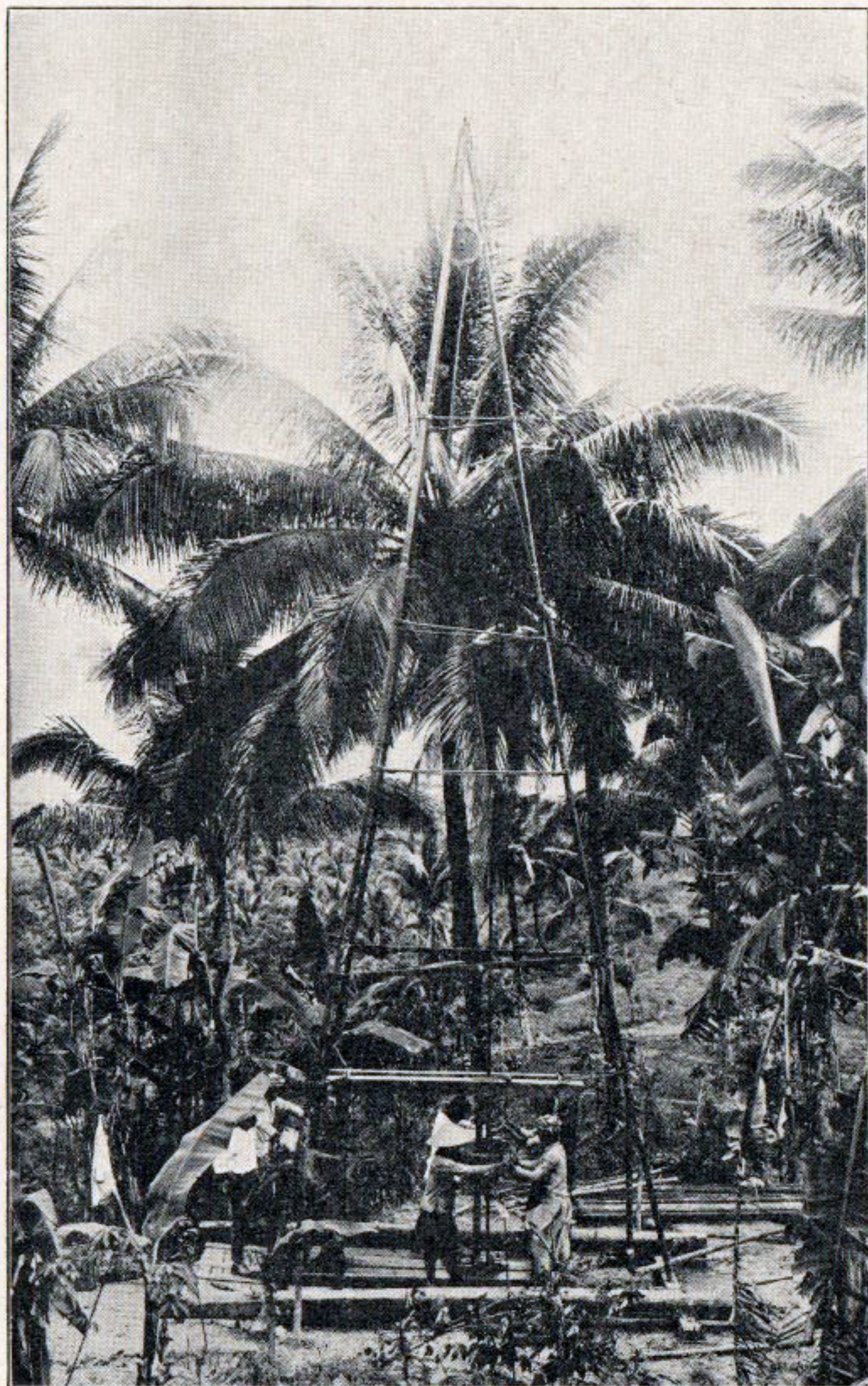

476. AAN EEN BRIKETPERS IN EEN FABRIEK OP MADOERA.

Alleen zeezout wordt in N. I. gewonnen. Op Madoera geschiedt dit alleen door het water in de pannen te laten verdampen, zoodat het zout achterblijft. Het losse zout wordt tegen vaste prijzen door de bevolking ingeleverd en daarna voor het grootste gedeelte in groote fabrieken te Kalianget (Soemenep) en Krampon (Sampang) gedroogd, geperst tot briketten en in vochtwerend papier verpakt.

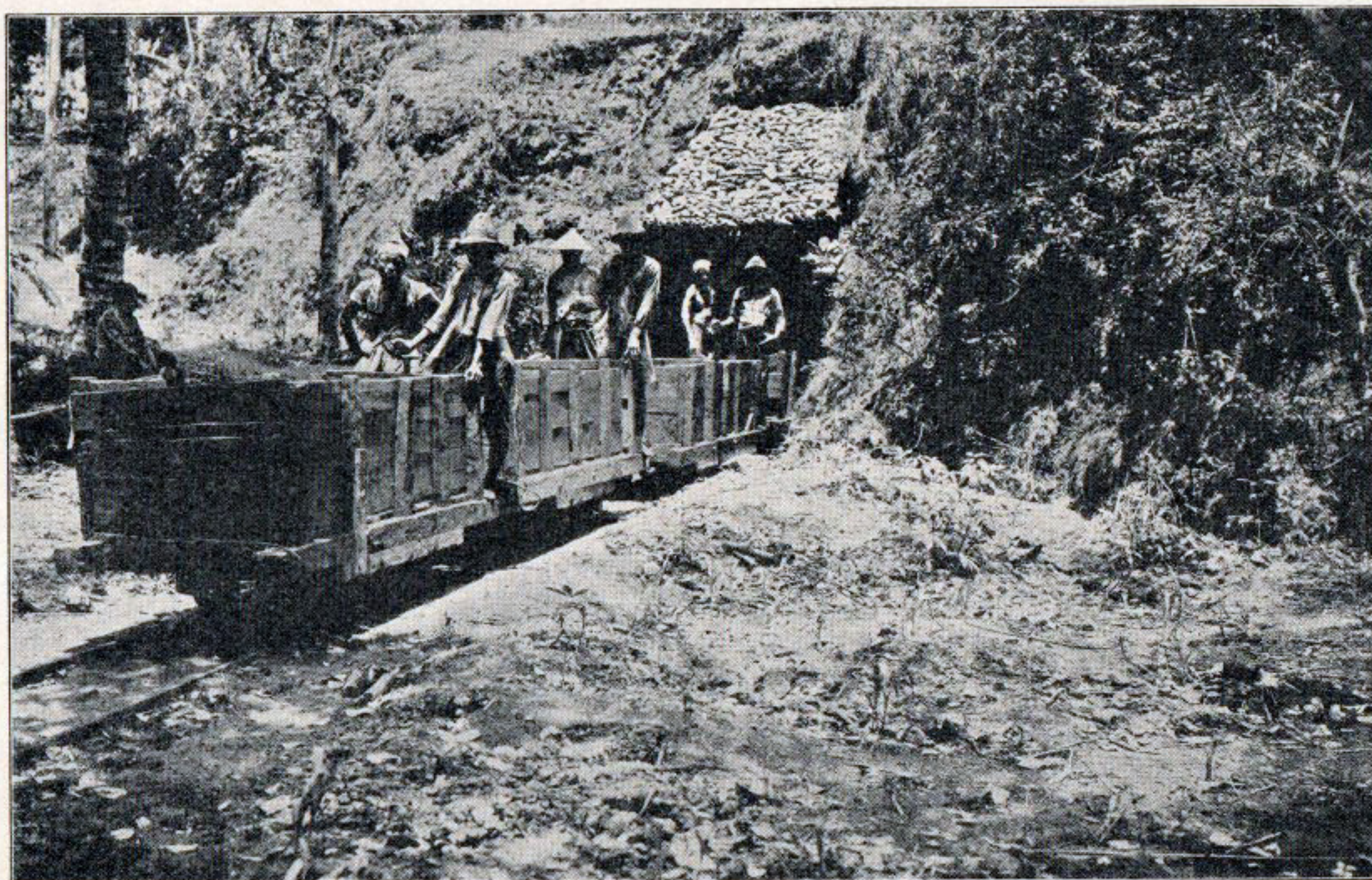
476. PABERIK ATJOEAN GARAM BRIKÉT DI MADOERA.

Garam ditanah Hindia hanjalah d. p. air laoet sadja. Memboeatnja: air laoet dialirkan kedalam tambak jang diratakan dan dipadatkan; dibiarkan kena panas matahari, sehingga kering, tinggal garam djoega. Garam hantjoer itoe dibawa kepaberiknja di Kalianger dan Krampon; disitoe diatjoe mendjari garam brikét; setelah diboengkoes dengan kertas tebal, laloe dikirimkan kemana-mana.

477. MANGAANERTS-ONTGINNING UIT DEN BERG KLIRIPAN (Z.W. JOGJAKARTA). BORING.

477. MENGEBOR TANAH AKAN MENGAMBIL BATOE² JANG BERTJAMPOER BESI (MANGAANERTS).

478. MANGAANERTS-ONTGINNING UIT DEN BERG KLIRIPAN (Z.W. JOGJAKARTA). HET VERVOER VAN MANGAANERTS IN LORRIES.

478. GEROBAK DIATAS RÉL MEMBAWA BATOE BESI (MANGAANERTS) DARI DALAM GOENOENG KLIRIPAN (JOGJA SEB. SELATAN DAJA).

477/478. In Z.W. Jogjakarta en op andere plaatsen dichtbij de Zuidkust van Midden-Java wordt veel mangaanijzererts gevonden en tegenwoordig in toenemende mate ontgonnen en van Tjilatjap uitgevoerd.

477/478. Pada beberapa tempat di Djawa Tengah, dekat pesisir seb. Selatan, sekarang ini banjak batoe dan pasir berisi besi digali orang, laloe dikeloearkan dari pelaboehan Tjilatjap.